

הדילמה של הבוקר

דלקת עטין יש לראות כבעייה של העדר בכללו; הימנע מיצירת משברים ועתות מצוקה לבהמותיך...

בפני מחלות שונות. עתות מצוקה, הטרחה רבה ומשברים משפיעים במידה רבה על כושרה של הבהמה לעמוד בפני גורמי מחלות. הנבת חלב רב מהווה מאמץ וטורח מתמידים, המוטלים על גוף הפרה, ועול זה הולך וגדל עם גידול התנובה. עדר שתנובתו הממוצעת נמוכה, יכול לעמוד הרבה יותר טוב בטיפול גרוע, מאשר עדר בעל תנובה גבוהה.

מנע מצוקות ומשברים

שינויים פתאומיים בתפריט, בטמפרטורה או בסדר הפעולות היומי, יוצרים לעתים קרובות משברים שיש בהם כדי להביא להתפרצות מגפה של דלקות עטין. עבודות מחקר הראו כי אין לראות בכמויות החלבון או חמרי המזון האחרים שבמנה גורמים ישירים לדלקת העטין. מתח וגורמים מעצבנים, כגון תנועה רעשנית ופראית ברפת בעת החליבה, או טיפול גס בפרה, יש לא סור ולמנוע בכל מחיר. פרת החלב הינה מאר שרת ובריאה יותר בחיותה בשלווה ובהשקט.

מנע חבלות בעטין

פגיעות בעטין מהוות גורם לא פחות חשוב מאשר המתח הנפשי והעצבנות. חבלות בפטמות הנגרמות על ידי גרוטאות שבחצר ובחלקת המרעה, תיל דוקרני או דריכה — יש למנוע. לקרניים, לפרות תוקפניות ולכלבי עדר, חלק גדול בהרס עטינים.

חלוב בזחירות

טיבה של כל מכונת חליבה שהיא, ותהא אף הטובה והמשוכללת ביותר, נקבע על ידי טיבו של האדם המשתמש בה. אם יש צורך להוציא את כדי החלב בשעת החליבה מחוץ לרפת, אין להטיל יותר מאשר יחידת חליבה אחת לעובד. לעולם אין להצמיד את גביעי החליבה בטרם נעשה כראוי הגירוי להורדת החלב. רמת וואקום

דלקות העטין מהוות את מחלת הבקר העולה בדמים המרובים ביותר. בארצות הברית כלבד מסתכמים ההפסדים השנתיים הכרוכים במחלה זו בלא פחות מאשר 225 מיליון דולר. הנתונים הסטטיסטיים מראים כי 10—15 אחוזים מכל הבהמות הרשומות בספר העדר של בקר החלב בארצות הברית נפסלות מדי שנה עקב מכה זו. הנשק היעיל ביותר בידינו נגד המחלה הוא צמידות הפרה בפני אותם חיידקים הגורמים לדלקת. כל האמצעים הננקטים בתהליכי הטיפול היומיומיים למען שיפור מצבן הגופני של הבהמות משפיעים באורח ישיר על העמידות בפני דלקת העטין. הראגה לנחיתתה של הפרה משתלמת. חשיבות מיוחדת נודעת למקום מרווח ברפת, ריפוד נאות ואיורור בשפע בעונת החורף. רוח פריצים והצטננות עקב ריפוד בלתי מספיק משפיעים מיד על כושר העמידות בפני גורמי המחלה.

חתרופות אינן כל יכולות

מאז הונהג השימוש בתכשירי סולפא, אנטי-בייטיקה ותרופות קורטיקוסטירואידיות נשתפר במידה רבה הטיפול במחלה. לפני חמש עשרה שנים היו חוקרים שהרחיקו לכת וטענו כי תכשירים אלה יחסלו כליל את בעיית דלקות העטין. כיום יודעים אנו כי אותם האנשים לא צדקו. דלקות העטין נפוצות כיום בעדרינו יותר מאשר אי פעם.

ברור לך את בהמות הרבייה בקפדנות ובזחירות

לתורשה חלק נכבד בבעיית דלקות העטין. עטינים צמודים כדבעי ומאוזנים היטב, צפויים להיפגע על ידי דלקות הרבה פחות מאשר עטינים מתנענעים וארוכי פטמות. חוסן באופי ובמבנה הגוף הינו תכונה תורשית תית ונודעת לו השפעה ניכרת על כושר העמידה

דלקות הנגרמות על ידי סוגי חיידקים נדירים ובלתי מוכרים אלה, הינן קשות לריפוי ולטיפול יותר מאשר אלו הרגילות. יש להדגיש עובדות אלו לאור המודעות הענקיות המציפות את כל העתונים החקלאיים, בהן מנסים לשכנע את הבוקרים להשתמש ביד רחבה בכל מיני תכשירים אנטיביוטיים, תכשירי סולפא וקורטיקור סטרואידים על מנת ל"עקר" כביכול את העטין מגורמי הדלקת. התועלת שעשויה לצמות מן השימוש במיני תכשירים כאלה הינה מועטת ביותר בעוד שהנזק העלול להיגרם הינו גדול מאוד.

סמוך על רופא הבחמות שלך

הבוקרים צריכים לתת אימון ברופאי הבחמות שלהם בכל הקשור לאמצעים אשר יש לנקוט בהם למניעת המחלה או להדברתה. הרופאים מוסמכים לטפל בבעיה מבחינה זו, למרות שלעתים קרובות נקראים הם לטפל במקרים בודדים בלבד של דלקת עטין, בעוד שאת המחלה הזו יש לראות כבעיית העדר כולו.

(מתוך ה"פארמריס דיג'סט", אוקטובר 1958)

נאותה, שיעור פעימה נכון וצינורות שאיבה נקיים מונעים נזקים רבים. חליבה מושלמת ומהירה של כל ארבעת הרבעים נמצאה כתנאי חשוב לשמירה על בריאות העטין. "גמור" את הרבעים במכונה, אך זכור את הנזק הרב הנגרם על ידי עבודה ממושכת מדי של המכונה על עטין שהתרוקן.

שמירה על נקיון הכרחית

הטיפול במבכירות, פרות יבשות ובממליטות משפיע באורח ישיר ביותר על בריאות העטין וכושר העמידות בפני מחלות. שמירה על הנקיון ברפת ובכל פעולות החליבה חיונית היא לפיתוח עמידות בפני מחלות, גם אם נתעלם מן החשיבות הברורה הנודעת לנקיון לגבי מיצרך המזון המושלם ביותר של האדם — החלב.

השתמש בתרופות בזהירות

שיטות מסובכות ביותר לבדיקת החלב ושיי רותי בריאות נרחבים פותחו על מנת ל"נקות" איזורים שלמים מגורמי דלקת העטין, אולם נוכחו לדעת כי מיד עם סילוקו של מין חיידקים אחד בא אחר ותופש את מקומו; נמצא כי

ועוד על קדחת החלב

בהסכמת הרופא הוספנו לפרות היבשות בכל יום כחמישים גרם אבקת קלציום לראש במנת התערובת שהוגשה באיכוס. כמות כזו אינה פוגמת את טעם המזון המרוכז, התכשיר הוא זול, העבודה בחלוקתו כמעט אפסית וחתוצאות היו טובות מאוד.

יתכן שעודפים של הסידן — באם התהוו — הופרשו שוב על ידי הפרה, אבל עובדה היא שמקרים של קדחת חלב לא הופיעו ובמקביל לזה לא היו עוד מקרים של עצירת השליות. יתכן שקיים קשר כלשהו בין שתי התופעות האלה.

י. ד.

הגושרים

כותב המאמר על קדחת החלב ב"פארמר אנד סטוק"ברידר" (תומצת בחוברת ינואר של משק הבקר והחלב) אינו ממליץ על זריקות תכשירי סידן קודם ההמלטה וכך הלאה כאמצעי למניעת קדחת החלב. יתכן שנימוקיו אתו והם: יוקר הזריקה ואי-יכולת גוף הפרה לאגור רזרבות של סידן לשעת הצורך, אבל להבטיח שלא יתהווה גרעון המסכן את הפרה — האפשרי הדבר? לדעתי זה אפשרי — וזה חשוב למדי. במשק בו עבדתי לא קיבלו הפרות מספוא גס די הצורך. הירק והשחת גדלו באדמות עניות בסיד. צרת קדחת החלב הטרידה מאוד וביחוד ברפת המיוחדת, בה רוכזו פרות שחפניות, מבר גרות יותר, בעלות תנובות גבוהות; נתנסינו בנזקים קשים מחמת קדחת החלב.